PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL 248 O9E4
Ozansoy, Halit Fahri
Efsaneler

4121
18/573

خالد فخری

افسانه‌لر

Ozansoy, Halit Fahri

Efsāneler

شعر کتبخانه‌سی : اوچنجی کتاب

ناشری : « تورك قادینی » و « طلبه دفتری » مؤسسه‌سی

۱۳۳٤ - ۱۹۱۹

PL
248
Og E4

LIBRARY
MAY 30 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

استانبول - محمود بك مطبعه‌سی

شهرآزاد

أسكى شهر آزاد ، افقلر سدچین !
ایشته ییلدیزسز ، قارا كلق بر كیجه .
چاتلامش ، مظلم كمرلر ، بر نیجه
غول یبانی ، تتیره‌ین قوبروقلو جن .
ایشته ییلدیزسز ، قاراكلق بر كیجه ،
أسكى شهر آزاد . افقلر سد چین !

بوش كمرلردن چیقان كروان نیچین
شهری ترك أیلر بو آقشام كیزلیجه ؟
آرقادن مشعل طوتار كئ بر جوجه ،
أوكده باش صاللار مكدر بر هجین .
ایشته ییلدیزسز ، قارا كلق بر كیجه ،
أسكى شهر آزاد ، افقلر سد چین !

يولجيلر

طوپلادق يوللرده آلتون ، فيل ديشى ؛
هندى كچدك اوچ يوز آلتمش بش كيجه ،
ألده پاصلانمش قيليجلر ، كيزليجه
ماوراى چينه كيردك قرق كيشى .

يوقدى آرتيق بورقولان ديزلرده تاب .
قارغالر چوكمشدى يوكسه‌ك سدلره ،
بيك بر آقشامدن تهى معبدلره
برصولوق قنديل ياقاركن ماهتاب .

همدم اولدق بر قیریق محراب ایله :
ـ نره‌ده‌یز ؟ یول سیسلی ، کروان کچمه‌یور .
« اسکی شهر آزادی کوزلر سچمه‌یور ،
« قارشی وادیلرده یوق بر کوی بیله ! »

بر غریو آشمشدی مظلم منبری ؛
چیقدی بر بیچاره ، مغموم اختیار :
ـ اسکی شهر آزاده ظلمت ـ شهریار ،
« زمرد عنقا شهیر آجدقدن بری . »

« قاب قارا کلق بر چوقور باشدن باشه .
« هایقیریر بایقوش ییقیق برلانه‌دن .
« بوش کمرلردن کچن روزکار نه‌دن
« بویله چیلغین چارپیبور طاشدن طاشه ؟ . . »

ایندی موتائی سکوت اورمانلره ،
سیسلی فیفالرده آرتیق غائبز .
کورمه‌دن ، هیهات ، شهر آزادی بز ،
پیرو اولدق سرسری کروانلره .

مزارلك باشنده

بوتون شهرلره ، أفغانه ، هنده ، چینه اوزاق
صوغوق بر آقشامی آیدینلاتان سما پارلاق .
قمر ، مزارلغك اوستنده چاتلامش بر طونج ؛
ایشیقلی بر دره أطرافی یورتاقال و طورونج
آغاجلریله ، چیچکلرله ، سازله چوریلمش .
اوزاقده ، برمیشه آلتون صاریقلی بردرویش...

سکوت ... افقده سکوت ... أسکی بلده‌لرده‌سکوت...
قمر ، مزارلغك اوستنده برقیزیل یاقوت .
سیاه سرویلر ، ئوکسوز باقیشلی هیکللر ،
اله نوره آچار تیتره‌ین ، ضعیف أللر . . .
مزار طاشلری قورقونج ، قاووقلو برقولجی .
اوزاقده ، بیکیره بینمش ، صاریقلی بریولجی
قاصیرغا ، توز ، دومان آلتنده شیمدی یاقلاشیور :
چدیك پابوجلری بونجوقلو ، أسکی جبه‌سی مور ...

❀

مزارجینك اوفاجق اوطه‌سنده لامبا قیصیق :
قیمیلدانان ، داغیلان قویتو کولکه‌لر پك صیق .
اوجاق خوموردانییور ؛ پارلایور یاواشجه اودا :
مزارجی آتشه قارشی بر آق صاقاللی بودا ...

کیجه ساعت سکزدی ؛ چانلایارق
قاپی صارصیلدی کیشنه‌یوب قیصراق .
— کیم او ؟ . . . — « جانا ! یولجی برده‌یم .
سیم سیاه برمزاره دوشدی نیم .
قامبورم چیقدی ایشته اون سنه‌در ؛
برایشم وار ... » مزارجی صوردی : — نه‌در ؟ ..

برقارا کلق سکوتدن صوکرا ،
شیخ مغرور ، آلنی پرنور أولیا
ویردی چیلغین برجواب :
— « پارلایور باق ماهتاب !
ایشته ییلدیزلر برر مشئوم ئولو !
لاشه‌لر صولمش ... افقلر ئورتولو ...
کل ، چابوق کل ! برچوقور قاز ، هایدی هو ،
بلمم . . . . »

چوقور قازیلمش ... سیاه
برستون اولدی یوکسه‌لن طوپراق .
دست بلور بادی ایصلاتارق
آقییور صانکه بر پیالهٔ ماه .

شیخ آسوده ، شیخ بیوایه
آیه کوسته‌ردی برمقدس أل .
اولدی بیك پارچا کیزلی برهیکل :
ئولو ییلدیزلر آقدی مقبره‌یه .

أیواه !
قلبه خون اولدی موسیقیٔ میاه .
چاتلایوب سوندی صانکه برفانوس
کبی أجرامی قاپلایان مأیوس
ومجوهر نقشلی قبهٔ نور . . .

ییختیلانمش ، قیزیل قارانلقلر ؛
و مزارلرده هایقیران روزکار
چالییور صانکه برقیریق سنطور . . .

ئولوم وقدح

قرون وسطی صحنه‌لری:

اوزاقده، بر قوله‌دن غملی بر ساعت چالدی .
چكیلدی اینجه ستونلردن آتشین ایزلر ؛
تهی مزارلری آندیردی سیسلی دهلیزلر :
فسانه‌وی، اوولوو بر قصره آقشام آلچالدی .

دومانلی قبه‌لر آلتنده هایقیران روزكار
بوتون بوتون قیرارق هیكل اسكلتلرینی
سوروكله‌یوردی آتیلمش چیچك دمتلرینی .
حرمده باشلادی آهنكه نازنین قیزلر :

— لوند معبدی مرمردن ، أسکی دینلرده
شراب آلهه‌لرك یادکاریدر ، طاپینك ! »
وطونج ایکیلتیسی ظلمتده کیزلی برقاپینك
بوغولدی عکسنی تمدید ایدوب درینلرده ...

چیچکلی مصطبه‌لر ، ذوق ایچینده برمجلس ...
کوموش کمنچه‌لرك موسیقیسی چاغلاردی .
آتش پاریلتیلی چانلر قان آغلاردی .
بوقصره لوثی دوکمشدی هانکی برسه‌پولیس ؟

قادینلر اورتایه آتمشدیلر دوواقلرینی .
ألنده برقدح ، آلننده بم بیاض أفسر ،
بوتون سینیرلری یورغون ، زواللی برقیصر
اوپه‌ردی کوزده‌سنك آتشین دوداقلرینی .

وبرأسیره‌که بکزه‌ردی بریتیم کلینه
کوروندی ، نیم آچیلان کوزلرنده ماتم وار .
کوچوك دوداقلری متروکه‌نك‌ده بوسه آرار .
نهایت آغلادی ؛ قیصرده صوردی : — « یأسك نه ؟ »

دوشوب دیز اوستنه هایقیردی : ـ «یأسم آنجاق سن !
کورنجه بن سنی بر باشقاسیله قیصقانیرم :
بوتون وجودیمی بر ییلدیریم وورور صانیرم :
أسیریکم ، بنی سه‌و . یوقسا ئولدور ایسته‌رسه‌ك ! »

ـ أرغون کیبی بدبخت ایکه‌ یوردی سسی :
صاچندن اومزینه دوشمشدی بر صولوق زامباق ...
— «چکیل . ییلان کیبیسك . چوروموش وجودك باق !»
— «بیلیرمیسك که ئولومدر ییلان زهرله‌مه‌سی ؟

یوزك صاراردی . حکمدار اولورمی قورقانلر ؟ ...»
آتیلدی . قلبنه ایندیردی قیصرك خنجر :
— «ییلان سوت ایسته‌مز . آرتیق شراب ایچر ، قان ایچر ...»
قیزیل پیاله‌یه آقشدی فیشقیران قانلر ...

زردشت

ألنده جنت آچان زنداوه‌ستا، درت بيك دشت
آشوبده فارسه وارمشدی اختيار زردشت .
ييريلدايان کيجه آلتنده يوکسه‌ليردی سرای ،
ايکلده‌يوردی اوزاقلرده خيچقيران بر نای ...

❀

سرای أکابری زردشته صوندولر کوثر ؛
وصورديلر : ـ « اونه‌در؟.. ـ زنداوه‌ستادر بوأثر .. »

ييراقدی اينجی‌لی سه‌پايه کوثرك طاسنی ،
اوزاتدی شانلی حکمداره زنداوه‌ستاسنی ...

❀

« آهورامازدا » یی تقدیسه باشلاسین ایران!
ییقیق ستونلری توزلرله ئورتولن ویران
معابدك یاقیکز قرق سکز بوخورداتی!
خرابه‌نك دوناتیر دفنه‌لرله درت یانی.
بیاض بنکلی چیچکلر سره‌ر دیاریکزه؛
قاووشدورور سزی پوسکورمه بنلی یاریکزه.
اودریکانه الله؛ أمری نوره طاپمقدر،
وشهریاره دییور: ــ معبدکده اود یاقدیر!

❀

صباح .. باغچه بوروتمشدی پنبه بر رنکه.
اوزاقده فیسقیه‌لر باشلایوردی آهنکه...
نسیمه عطرینی دوکمشدی کل حدیقه‌لری،
اوچوشدی یوللره زامباقلرك وریقه‌لری
اوزوم عصاره‌سی توتمشدی قارشی باغلردن.
قاوال صدلری عکس أیله‌یوردی داغلردن...

« آهورامازدا » یی تقدیسه باشلایان شیراز
واصفهان ایدییورکن معابدنده نیاز،
بوکون کونشده دعا أیله‌یوردی کوکلرده.
آچیلدی اللهك أمریله لاله‌لر یرده..

أسيرەلر كزييور : صاچلر توكورسز . قاريشيق.
كل آشيانه طاشمشدى دالغا دالغا ايشيق ...

❀

عصرلر اولدى ، بوتون بلدەلردە اود سوندى .
كونشلرك قيزى ، أك صوكرا طالعك دوندى :
قان آغلايان شفق آلتندە صولدى لالەلرك ،
قيريلدى طاشلرە چارپدقجە آل پيالەلرك ؛
آقان شراب ايلە توليكون منكشەلر ييقادك ،
كدرلە بويى بوكولمش ، بياض كفنلى قادين !..
صاچكلە باغلاما پژمردە زنداوەستا كى سن !
دومانلى بر كيجە ، بايقوشلرك باشندن أسن
نسيملر سكا زردشتى أيلەيوركن ياد ،
يتەر سمالرە كوندەرديكك بوغوق فرياد !...
نە بكلەمكدەسك ؟ آل قانلە دولدى ميدانلر .
نە اولدى پارچالانان جوهرين بوخوردانلر ؟
ايچينده قيرميزى كوكارلە اود يانان محراب
يوصوڭمى باغلادى ، معبدلرك قالنجە خراب ؟
حديقەلردەكى بلور حوضە چوكديمى سيس ؟
نە اولدى دوقسان آياق مرديوەنلى برسەپوليس ؟..

طوطی نامه

آینه‌نك ئوكننده دوران اینجه بر قوطی
نشر أیله‌یور دوداقلره بر عنبر وصال .
بانوی شوخه نقل ایدییور أسكی بر ماصال
زرین بر قفسده یشیل تویلو بر طوطی .

راستیق قاشننده . كوزلری سوزكون وسورمه‌لی
بانوی شوخی مست ایدییور بر قوشك سسی ؛
سرپیلدی میندەر اوستنه آطلاس فراجه‌سی ،
چالقاندی احتراص ایله آتشله‌نن بلی .

نقل أیله‌یور كوزه‌ل طوطی یوزلرجه منقبه :
« قصرنده أ كله‌نیر صاری روم قیزلریله شاه .
« آلتون قیلیجلی ، صیرمالی أثوابلی پادشاه
« سلطان پرغروره ایده‌ر قطنیلر هبه .

« بوكسه‌كده آی دوغونجه اولور كولكه‌لر نهان ؛
« قيزلر دوكه‌ر قدحلره ياقوت شربتی .
« جمشيد ايچه‌ر پياله‌ٔ بلور شهوتی .
« تعطير ايده‌ر سمالری كللرله اصفهان .

« دوشنده بر عبا ايله دستنده بر تبر ،
« بيتاب آياقلرنده دميردن برر پابوج ،
« درويش ماتم ايله‌ر اوزاق بلده‌دن خروج ؛
« قوشلر كلير ، حديقهٔ ماتمده آه ايده‌ر .

« بكله‌ر . شرفلی رستمی آق پاك صاقاللی زال ،
« فرهاد قارلی داغلری كرزيله آغلاتير .
« ألوان ايپكلی نقل ايده‌ر ارانه قرق قاطير .
« شهزاده‌لر افقده آرار نازلی بر غزال ... »

ديكله‌ر بو خوش ماصاللری بيهوش « مه‌شكر » ،
قومرال جوان عشقی فراموش ايده‌ر يينه .
مكشوف اولور ماصاللرك ألواحی قابنه :
قنديل سونه‌ر ، سكوت اويانير ، كولكه‌لر چوكر .

هيهات ! باغچه‌لرده ئوته‌ر غملی بر خوروز ،
« بكزاده » نك تحسّری سيسله‌ر كواكبی ؛
فجرك ايشيقلريله صولار بر چيچك كبی
بانوی شوخك آلنی تزيين ايده‌ن خوتوز ...

حمام

صیجاق ودالغالی عطریله غشی ایدنجه حمام ،
طیقیردادیردی قادینلر کوچوك نالینلرینی .
بوکوم بوکوم صارارق صیرما زلف آلتلرینی ،
ایدەردیلر صدفی قورنا باشلرنده خرام .

بر آتشین بوغودن یوکسەلیردی بوکلوملر ،
شویانده مرمر اولوقدن صولر طاشاردی یره .
چراغلرك آلەوندن ضیالی قبەلره
چیقاردی قهقهەلر ، نشئەلر ، ترنملر .

گوزه‌ل مه‌لیکه‌یی گون دوغمادن یقارلردی ؛
کیمنده یجبی طاراقلر ، کیمنده آلتون طاس.
بوتون بر عشق ایدی بر لحظه گل تنیله تماس :
فقط وجودینی یالکز اوپن صولر واردی .

أسیری قیلمغه کافیدی هر زمان مخمور
باقیشلریله اونک شویله بر گولومسه‌مه‌سی .
توپولسه هر نفس آلدقجه تیتره‌ین مه‌سی ،
أریردی صانکه دوداقلرده بر معطر نور .

شفق سوکنجه نهایت حمام سرینله‌یه‌رك ،
ندیمه‌لرله برابر گیره‌ردی خلوتنه :
بیاض ، ایپك سیله‌جکلرله سوسلو قامتنه
دالاردی حسننه حیران نسیمی دیکله‌یه‌رك ...

سلطان روم

چیپلاق ، تہی اوداده یانان بر زواللی موم
شامدانده آغلایور ینه هجران یار ایله :
— « بریانده صیرما ترلیکی ، بریانده نارکیله ،
« بیك بر کیلیدله کیزلیمی سلطان شهر روم ؟

« مرمر ستونلو ، اویمالی ، پر نور شهنشین
« کللر دوکه‌رمی سینهٔ سلطانه هرکیجه ؟
« یوزلرجه کل دوداقلی ، یشیل کوزلو مغبچه
« باییغین صونارمی آغزینه بر بوی آتشین ؟

« آغلارمی صاچارنده اونك موسیقیٔ شام ،
« زلفنده چیرپینیرمی خروش أیله‌ین ریاح ؟
« سلطان شهلوندیمی بکله‌زمی هرصباح
« اقلیم روم ئوکنده یشیل جاملی برحمام ؟

« سلطانمك جمالنه برداستان آرا ،
« روحمدن آهارله طاشان زمردین بهار ،
« اقلیم روم ئوکنده یانان شبچراغلر
« عکس أیله‌یورکن ایچلی . آلتون حوضلره!...»

آی دوغدی ؛ کوزلرم بوسماوی ملیکه‌ده ...
سس سز وناتوان أریبور شامدانمده موم .
ــ « جان‌سسلرله آقشام ایده‌رکن جهان روم ،
سلطانم آغلایورمی ضیادار أریکه‌ده ؟ . . »

جمشید

اقشامدی : کویده کنجلر یورغون آکین چکه‌ردی ..
بر کلستان ایچینده طوپلاندی مجلس جم .
آل آل یاناقلی ، چاپقین قیزلر شراب ایچه‌ردی ،
چاپقین آلینلرندن صارقاردی لوله پرچم .

مجلس خروش ایده‌رکن پرنور ایلان کیجه‌یله ،
مستی فیصیلدایوردی مطربلرك سینه‌سنده .
جمشید ذوق ایده‌ردی بر نازلی مغبچه‌یله ،
أعصابی کوشه‌مشدی کلکون سینه‌سنده .

آچمشدی صاقسیلرده یوزلرجه لاله ، سنبل ،
فواره‌لر اوزاقدن آهسته چاغلایوردی .
هردم حدیقه‌لرده فریاد ایده‌ردی بلبل .
قیزلر یاننده مأیوس اوغلانلر آغلایوردی .

بر بویله مجلس آصلا بیلمه‌ز بلاد أفرنج .
پیمانه‌لر بوشالدی ، ساقی دست بر دست .
زلفنده عطر شاهی . الك شوخ أدالی الك کنج
محبوبلر دیزنده جمشید شیمدی سرمست ...

بغداد

جامعدن عكس ايده‌ردی شادیروانلرك سسی ،
مرمر ستونلرك يره دوشمشدی كولكه‌سی .
فجری ستاره‌لر كبی هپ ملتمع ، نهان
قنديللرك ضيالری صولمشدی نا كهان ...

بغداد ... قارشيسنده يشيل قبه‌لر ، سرای ...
روزنچه‌لرده آغلايور آلتون باقيشلی آی ...
خواليالی شهنشينلره سرمشدی باد شب
أجرام وجد و رقص ايله بر مجلس طرب :

شالارله سوسلو ، يانارى بوسكوللو بر سدير ؛
يورغون ، توكنده‌نار كيله ، آق صاچلى بر وزير
بيهوشى حظوظ ايله دالمش درين درين
بر ايجه توللە رقصنه عريان كوزه‌للرك :

❁

مخمور كوزلرنده سياه اينجيلر يانان .
زرين ، اينجكلى صاچلرى يرلرده چالقانان
رقاصه‌لر ، دوداقلرى كلكون آهه‌لر
بايغين دونه‌ردى . صانكه زمين ، آسمان ، قمر
هرشى خروش وجد ايله رقصان و تارمار ...
آغلاردى اضطراب ايله نيلر ، ربابلر ...
يوكسه‌لدى زنكلى مومله شعرلك كوا كبى .
عودلر ايكلده‌يوردى قيريق موجه‌لر كيبى .
آطلاس قيليفلى ، صيرمالى مينده‌رلر اوستنه
بيتاب اوزاندى بر نجه يورغون مغنيه :
بر سكر بى‌حدود ايله سوزكون باقيشلرى ...

❁

سهپالرك صدفلى ، كريزان نقشلرى
بر خط نازنين ايله اولمش فسونه رام .
اينتدكجه بر كلين كيبى رقاصه‌لر خرام ...
بلور پياله‌لردن اقان داملا داملا نور
سرپه‌ردى كل دوداقلره مهپارهٔ سرور .

رافارده اینجی اویمالی ، أطرافی پر نقوش
آیینه‌لرله اینجه سبولر بوتون خموش .
آتشلی دسته‌لر قویو ، باینین منکشه‌دن
فغفور کاسه‌لرده بوکولمشدی رعشه‌دن ...

❀

صارمش وزیر أعظمی ، مسحور وپر سکوت
آغزیله شهوت اوفله‌ین آتشلی بر وجود .
مست أیله‌مشدی بوسهٔ یاقوت نور ایله ،
قالمشدی یرده ؛ مارپوجی ألماسلی نارکیله ...

❀

رقاصه‌لرسه اورتاده رقص أیله‌یوردی هپ .
صاچلر ، سره‌ردی مرمره سیلابهٔ ذهب .
قوللرده واردی کیزلی درآغوش أمللری
تولّلر صارنجه دالغالانان اینجه بللری .
کوزلر سوزولدی ، ابلری تیتره‌تدی احتراس .
اولسایدی آه قلبه یاقین بر صیجاق تماس !...

❀

روزنچه‌لرده رقص ایدییور شیمدی بیاض هلال .
بغدادک اینجی قبه‌سی ایتمشدی اشتعال ..

كابل

یوزلرجه یشیل شیشه‌ده مسك، كل صویی، عنبر ،
بیك دنك قوماش یوكلو ، سرآزاده هجینلر
داغ ، طاش آشارق كابله وارمشدی بر آقشام.
بغداد ، مصر، مكه ؛ نجف، بادیة الشام
زنكینلرینك دورلو هدایاسنی حامل
كروان كلییور .. چیقدی كذركاهنه كابل ...
حشمتلی أمیرك قیزی بر كنجه نشانلی ؛
كابلده دوكون باشلایاجق نشئه‌لی ، شانلی .
پژمرده ، ایپك دالغالی صاچلرده چیچكلر ؛
عریان قادینلرده یارین رقص ایده‌جكلر ...
كاشانهٔ سلطانه ورود أیله‌دی كروان ؛
یاقلاشدی كنیش مدخله یوزلرجه بازركان .
كارنك ستونلرده برر مشعله یاندی ؛
بیتاب هجینلر یره دیز چوكدی ؛ اوزاندی :
بیك دنك بیاض ألبسه ، تول، صیرمالی پابوش
اولمشدی قوماشلر وایپكلرله هم آغوش ...

مسك، گل صویی، عنبر و ساقیز عطری یاییلدی؛
آی دوغمدن. أمیرك قیزی شهوتله باییلدی.
سر بیلدی؛ بیاض آلننه تل تل، صاری کاکل.
کوکسنده قیریلمش، ئولویور قیرمیزی بر گل...
طاووس تویندن ایری یلپازه‌سی رعشان،
قومرال واوزون صاچلری اومزنده پریشان
بر جاریه سلطانه یاقینلاشدی. صوقولدی.
حشمتلی أمیرك قیزی بر گل کبی صولدی...
سلطان اویویور. ایشته سکوت أیله‌یور ایوان.
قرق. أللی بیاض جاریه دورمش اوکا دیوان.
یلپازه آچیق کوکسنی ایتدکجه در آغوش؛
یاصلاندی سرین. قوش تویی یاصدیقاره بیهوش...

☼

دکانلر آچیلمش اویویان أولره قارشی؛
پرجوش اولویور شیمدی یشیل قبه‌لی چارشی:
یالدیزلی، کوچوك محفظه‌لر، رایحه‌دانلر،
کافور، ساقیز کاسه‌سی، یاقوت فدانلر
بر بر صیرالانمش اوفاجق جاملر ایچینده..
کلدان، عجمستان، عربستان ایله چینده،
هندك صاری ساحللری اوستنده نه وارسه،
أفغان سماسنده سقوط أیله‌مش ارضه...

جاملرده شفق سوكدی ؛ أشیكلرده دورانلر ،
أطرافه قوشان ، پیكده باغداش اوتورانلر ،
هر كس كولویور ، اینجه عجم شاللری بلده.
خارجده دوكون وار ، چیقییور كوكاره بلده ...
دفنه‌یله دونانمش آچیلان قصر أمیری :
داللرده بورومجكلرك آل دالغاسی مرئی .
كارنك ستون باشلری اوستنده فوانیس .
ایتمشدی أمیرك قیزی جیلانلری تأنیس .
بر مائی دومان نشر ایدییور ایشته اوزاقدن
سیپالرك اوستنده‌كی یوزلرجه بوخوردان .
ایركن یوله دوشمش آقییور شنلكه زوار .
كابلده بوكون رقص ایله جنبشلی دوكون وار ...
كل باغچه‌سی آهنك ایله دونمشدی بهشته ،
رقاصه‌لرك زیللری عكس أیله‌یور ایشته !
یاپراقلر ایشیقلرله افقلر كبی صولدی ،
مسرور دوكون محفلی سلطانه قول اولدی ..
یریر قاریشیق چینلی ، عجم . مكه‌لی ، چركس ؛
یوزلرده سوینج چالقانیور ، نشئه‌لی هر كس .
صیرتنده چوجوقلر طاشییور بر قوجامان فیل ،
قیزلر صاچییور یوللره كل ، لاله ، قارانفیل ...

شادروانلر

موصلقلرنده اینجه بر آهنك شعر شوخ ،
مرمر ستونلرنده کوه‌رجینلر آغلاشیر ،
بایغین نجیویلداشیر ،
مونس شیربلتیارله آقار موسیقیٔ روح .

رعشان أذانلرك اوزانیر عکس نالشی ،
سسسز ، بوش آولولرده کوچوك قومرولر کزه‌ر .
دورغون مناره‌لر
دیکله‌ر شیربلتیارده‌کی أشعار جوششی .

خولیالی سرویلردن اوچار خسته بر رجا ..
یورغون پیربلداشیر ، در مسجدده هپ صاری
قندیل ضیالری .
آبدست آلیر شادروانك آلتنده بر خوجا ...

موصلقلرنده اینجه بر آهنك شعر شوخ ،
مرمر ستونلرنده کوه‌رجینلر آغلاشیر ،
بایغین جیویلداشیر ،
مونس شیربلتیارله آقار موسیقیٔ روح ...

اودالقلر

دور سابق صحنه‌لری:

بوسفورده كل حديقه‌لی ، آزاده بر يالی ،
خوليالی شهنشينلرك أطرافی اويمالی ...

ايصسز قالنجه چام دبی ، ساحل ، مسيرەلر ؛
كاشنده خيچقيرير ياری عريان أسيرەلر .

احضار ايدەر قدحلری كل يوزلو ساقيه ؛
چاغلار شو يانده شوق ايله بلەر فيسقيه ...

تشريف ايدەر حديقه‌يی آق صاچلی بر پاشا ؛
حالی كوزلرنده يانار نجم ارتشا !

بر پارچا ياقلاشير ، بوروشوق آلنی پرغرور ،
حشمتلی قارنی صاللانير ، آهسته أل وورور :

قیزلر قوشار بو دعوته مأیوس ، بی مجال .
چاملقده یوکسه‌لیر صاری کیرپیکلی بر هلال ...

أی هر کیجه بر شهرته قوربان اولان داللر !
قافقاسیاده همشیره ، پدر ، آننه صایقلار :

هیهات ! کیدن کلمه‌یور ؛ آقشام چوکویور هپ .
زندان کبی مظلم سزه ایوان مذهب ...

بیلمه‌م‌که نیچین کوزلریکزدن آقییور یاش ؟
آرتیق صوصیکز . ایشته سکوت ایلدی بشکطاش !

أطرافی کوزه‌تله‌یر ، دوشونور قارشیده « ییلدیز » ؛
هرشیلته‌یه بیتاب اوزانیر کریه‌لی بر قیز ...

یوزلرجه قیزیل فسلی ، سیاه یوزلو آداملر
بایقوش کبی ، صانصار کبی مخفی دولاشیرلر .

سس‌سز سورونورلر صاری ، یوکسك قاپیلردن .
رافلرده یانار بر قوجامان ، قیرمیزی شامدان .

کل چهره‌لرك کون قیزاریر رهگذرنده ،
باش قالفا یاتار صیرمالی دیوان اوزرنده .

بلور قدحلرده أریر بادهٔ شهوت .
پارلار چینی برکاسه‌ده قان قیرمیزی شربت ...

❁

بر کوی وصولوق بر کیجه .. ییلدیزلری زائل ...
یوزلرجه باصیق کابه‌ده أفراد قبائل ...

بوشاقلرك آلتنده اوزون ، کولکه‌لی بر یول .
آی ، نهر مسافاتی کزدن بر صاری غوندول ...

هر یرده توفه‌نك پاطلار ، ئولوم جانلانیر آرتیق :
قالپاقلری پژمرده ، اوزون صاچلری صارقیق

قرق ، أللی عقور آتلی ویریرکن کویه باصقین .
کوی ، شیمدی طوتوشمش ، یانییور ...
کوزلری شاشقین ،

آواره بر آهو كبی ايلك حمله‌ده قورقان
هر باكره آغلار ، باييلير . يرده آقار قان ...

داملر چوكويور ، قارشيده سركرده سيرجی .
قيرباجله دووه‌ر قيزلری وحشی بر أسيرجی ...

✿

آيلر ، سنه‌لر كچدی ، خلاص اولماديكز سز ؛
بزلرده ، ألم شاعری ، سزلرله أنيسز .

آرتيق سزه بر بوسهٔ ياقوت أمل يوق .
هر خاطره خونين ، زهر داملالی بر اوق .

رؤيا كزی تهزيز ايده‌مه‌ز بوسهٔ أنفاس ،
هيهات ! اوزاقلرده يشيل باغچه‌لی قافقاس .

كللر كبی نازك وبياض بكريكز أفسوس
بر قانلی وزيرك ايدييور حرصنی محظوظ .

كوكلر سزه ماتم وثولوم حسی فيصيلدار ،
أي هر كيجه بر شهوته قوربان اودالقلر !...

کافر

آيك ضياسى دوشن بامبولر بياضلانمش . . .
توقف أيلەدى معبد يانندە بر كروان ؛
كوزوكدى قارشيدن آلتون نقشلى تختروان ،
اوزون صاقاللى برهمن سديره ياصلانمش .

آياقلرندەكى خلخاللريلە ، دوقسان قيز
چالاردى ياقلاشارق اينجە بر كوموش ششتار .
كنيش و كولكەلى مدخلدە ألى مشعلەدار
فغان ايدەردى : ــ ألم معبدندە محراقز . . .

برهمن ايندى ، اوزاقدن كچەردى اوچ درت فيل ،
حريم معبدە صف صف ديزيلدى شانلى آلاى .
وبامبو اورمانى اوستندن آقدى قيرميزى آى .
بو آندە معبدە كيرمشدى برزواللى سفيل :

صاچاردى كوزلرى أطرافە قانلى برقورقو .
اوطوردى هيكلە ناظر صوماكى برسددە .
قوجاق قوجاق صارى كالر صاچيلدى معبددە :
بوتون كوكللرە صيزمشدى داملا داملا قوقو . . .

❁

بوقدر براهما آيینی چینده ،
آهنك آقارکن ششه‌لرلردن .
اوچ باشلی معبود اسرار ایچینده ،
توه‌کده یر یر سکسان بوخوردان .

معبوده ألار چاپراز کیدیلدی ،
دیز چوکدی قیزلر أندام ئه‌نجه ،
قدسی خوروزلر قوربان ایدیلدی ،
جوشقون مناجات عکس أیله‌نجه :

براهما ، براهما !
جهانه بال آچان هما .
جهانی خلق ایدن‌ده سن ،
براهما ، براهما !

ییغیلدی داغ باشنده قار ،
براهما بوترا ، غانژ آقار ؛
براهما ! غضوب ایسه‌ك ،
جهانی ییلدیریم یاقار .

ترابك اولدی فیل دیشی
آونده جان ویره‌ن کیشی .
سبوکه اینجی دولدورور
شلاله‌نك صو سرپیشی .

فقیر دیرکه : راهبه
قانادکر ، أی بویوك شا !
باشکده فیرطینالك دورور ،
براشا ، براشا !

دعا کسیلدی . بویوك بر کورولتو اولدی . نه وار ؟
بلند معبده کیرمشمی یوقسا بر جانوار ؟
قاچیشدی باکره‌لر خرف ایچینده درت بوجاغه .
آتیلدی هر بری حامی ، کشاده بر قوجاغه :

آیاقلرنده شیقیردادی هپسنك خلخال . . .
فقیر . هیکل معبوده یاقلاشنجه ، همان
مهیب عصاسنی قالدیردی . دوشدی بی درمان .
بو قانلی کافری زنجیره ووردیلر درحال . . .

کولکه‌ده کلالر سوروتوب دیزلره ،
دولدی خزان روزکاری دهلیزلره .
کیزلی بر آهنك اولویور ناله‌کیر .
چوکدی صوغوق مرمره یورغون فقیر
هیکله تحقیری اظهار ایله ،
نقله شروع أیله‌دی بر هائله :

هندی باشدن باشه صارمشدی وبا ،
أبدیتده زهردن طوبا ؛
حیدر آباد ، بنارس ، بومبای
ئولو دولمشدی تمام قرق دوقوز ای :
کچدی هر لحظه بیاض بر سدیه ؛
بکله یوردم شو وبا کیتسه دییه .
قارده‌شم ، صوکرا قاریم جان ویردی ،
قالدی روحمده اونولماز دردی ...
بو فلاکت أبدی بر دستان ،
لاشه‌دن طاشدی بوتون هندستان ،
یوزدی پك چوقلری غانژ اوستنده .
بر شفق وقتی ، آچیق بر کونده
أیله‌دم نوحه دولان شهره وداع ،
اوزماندن بری یوردم اوولوو داغ :
داغك اوستنده بولوطلر واردی ،
ویاماجلرده صولر چاغلاردی .
کیجه کوندوز اولوبان اورمانده ،
بامبولر صارصیلارق هر یانده ،
خانه بر دوش کزه‌ردم ساکن .
مست ایدم ، عشقه طاپاردم ؛ لاکن
شیمدی هر بوسه ، هر انساندن اوزاق
وسر آزاده دیله‌ردم یاشامق ...

صوصدی ؛ یومروق صیچقاردی غیظیله .
جوشارق صوكرا یاد ماضیله .
خیچقریقلرله باشلامشدی ینه
قلبی تسخیر ایدەن حكایەسنه :

كیجه كوندوز اوولوو اورمانده ایدەردم جولان :
مزوی ، نازلی كیيكلرله قوشلر بر جیلان ؛
بو آلر فضله حرارتله چوروكله نمش اویور ،
كیزلی قاپلانلرك آوازی اوزاقدن دویولور .
هر قانات ضربەسی التنده جوكەرکن داللر .
باواپالردن اوچار هایقیرارق قارتاللر ...
كیجه مهتاب ایله اورمانده قالیردم بیهوش ،
بكا همزار ایدی قان پنچەلی قوشلرله وحوش ،
بن ده بر ییرتیجی قاپلان كبی اولدم وحشی .
تپەلردن آشارق هندەكان درویشی
بر رقیبم كبی نفرتله سوزەردم یاردن .
نادرا شهره اینەردم او یشیل داغلردن :
بعضی كون معبده كوللەم كبی سس سز ایندم ،
هر كس اللهه طاپاركن ینه بن سا كیتدم ...
لوتس باغچەلرده یاقیلدقجه كوموش بر شامدان .
چكیلیركن كونشك نوری ملول آقشامدن ؛
نی تعقیبه كلن سیسلی هیولا كیمدی ؛
بوتون أفعاله بر زوجه قادار حاكمدی

اوکچەم آلتندە أزیلمش سورونور بعضی کیجە ؛
باداوبابلردن آیك نوری افول ایتدکجە .
بر اوزون زاخفە حالندە قیمیلدار بعضی ،
صوکرا بردن قیصالیر ـ قورقو ویریر منظرەسی :
او ، بنم شکلمی تثبیتە قوشان کولکەمدی .
اونی قوغدم ـ ینە دیزچوکدی ـ رجوع ایلەمەدی ...
شو قیریق هیکلك آلتندە دوروب یالواردم .
بنی قورتار دییەرك خیچقیرارق آغلاردم ؛
أیلەدم هر کیجە معبودیمە معبددە رجا .
مستجاب اولمادی لاکن بو نیاز آیلرجە ...
کیردی رؤیامە صیجاق دالغالی بر یاز کیجەسی ،
بر ایلیق رایحە سکربلە نزول ایتدی سسی ؛
دیدی : ـ «بیك برکیجە یول کیت، کورەجکسك براووا.
« یوکسەلیر صوکرا افقلردە قارانلق هیماوا ؛
« بر اوفاق کولدە یوزەر مائی لوتوسلر بیتاب .
« صویە کولکەك قاریشیرسەسەنز أریرکن مهتاب ...»
یولە دوشدم ، اوچوروملر آشدم ،
کولە هر لحظە براز یاقلاشدم ؛
روزکار أسدکجە سرینلەشدی هوا ،
صوکرا یوکسەلدی اوزاقدن « هیماوا » .
داغك اوستندە کونش باتمشدی ،
صولك ایشیق ذروەنی پارلاتمشدی ؛

آقشام اولمشدی بو هجران ایلنه .
کیجه، آی ووردی کولك ساحلنه :
صویه عکس ایتدی سوکود داللری هپ ،
صاردی سازلقلری میلیونجه ذهب .
کوله معطوف نکاهم یوصوده ،
بر هیولا کزییور صانکه صوده :
او خیال ایشته بنم کولکه‌مدی ،
یینه دیز چوکدی ، رجوع ایله‌مه‌دی ...
قاچدم ، آرقام صیره دوشمشدی یوله ،
صوله صاپدم ، اوده قیوریلدی صوله .
کوزلرمدن آجی یاشلر طاشدی ،
کدرمدن نفسم دارلاشدی :
— « بنی آلداتمش او طاشدن معبود ،
کولکه‌م اولمازدی یانمدن نابود ... »
انتقام آلمغه کیتمه‌زسه‌م اکر ،
بو غضب قلبمی عقرب کبی یر ،
وورایم باری اونك هیکلنه
دیه‌رك دوشدم اراذل النه ...

باش برهمن باغیردی :– «قالدیریکز !
بالطالر ایشلهسین ، اودون قیریکز :
ییغیکز بامبوار ، اك اوسته میشه ،
صوکرا ماموئی فیرلاتیك آتشه !...»

آتش یاقیلدی ، آلهولر سماده قیوریلدی ؛
اوکنده باکرهلر حقه سجدهلر قیلدی ،
بوکولدی هپسنك اومزنده آل بنکلی شالی .
براهما هیکلی بیك نور ایچینده شعشعهلی ...
شفقدی ، کوزلر آچیلمشدی یوکسهلن کونشه .
بو آنده کافری فیرلاتدیلر جسیم آتشه :
باغیردی ، آغلادی ، چیرپیندی ، دوودی سینهسنی ،
فقط بوغاردی دومانلر خیریلدایان سسنی .
بوتون وجودی آلهو دالغاسیله قانلاندی ؛
پاچاورالر کبی آرتیق جابجا یاندی !...

Ozansoy, Halit Fahri
Efsaneler

PL
248
09E4